

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Milli Eğitim Bakanı Yusuf TEKİN** tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT
Van Milletvekili

Birleşmiş Milletler (BM) tarafından 1992 yılında 3 Aralık tarihi “Dünya Engelliler Günü” olarak kabul edilmiştir. Türkiye'nin taraf olduğu Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi başta olmak üzere engellilere ilişkin ulusal ve uluslararası düzenlemeler olmasına rağmen Türkiye’de engelli bireyler; eğitimden sağlığa, istihdamdan siyasal katılım ile seyahat hak ve özgürlüklere kadar hayatın her alanında hak ihlallerine maruz kalmaktadır. Engellilerin sorunlarının çözülmesi bir tarafa, engellilere ilişkin güncel veriler dahi paylaşılmamaktadır. Buna bağlı olarak engellilerin ülke nüfusu içindeki oranı net olarak belirlenip bütüncül ve kalıcı çözümler de geliştiril (e)memektedir. Yaşamın her alanında engelli bireylerin maruz kaldıkları insan hakları ihlallerinin yansıra. Cezaevlerinin mekânsal dizaynı ile cezaevlerinde yaşanan hak ihlalleri birleşince engelli tutuklu ve hükümlülerin yaşadıkları sorunlar daha da katlanmış durumdadır.

Seçim bölgem Van ilinde yaşayan engelli bireylerin yaşadığı sorunlar sık sık basına da konu olmaktadır. Van’da yaşayan engelli bireyler; yüksek kaldırımların olmasından, kendileri için yapılan rampaların önüne park edilen araçlardan, üst ve alt geçitlerde asansör olmamasından gerek restoran ve kafelerin gerekse iş yerlerinin kendilerine göre dizayn edilmemesinden ve üst geçitlerde asansör olmamasından kaynaklı sorunlar yaşamaktadır. Van ilinde erilebilir olan bina, yol, kaldırım, toplu taşıma aracı, sosyal alan ve benzeri mekan/araç sayısı çok sınırlıdır. Kamu kurumlarının çoğunluğunda işaret dili tercümanı istihdam edilmemektedir. Kamu kurumları yasal istihdam kotalarını doldurmamaktadır. Kayyum politikaları nedeniyle 8 yıldır gasp altında olan Van ili engelliler için de erişebilir ve yaşanılabilir bir kent değildir.

Yine Van'da basına yansıyan haberlere göre; Van Valiliği, Millî Eğitim Bakanlığı Van İl Müdürlüğü ile Aile Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından kentte, "Çözüm Sende" adı altında bir etkinlik düzenlenmiştir. İpekyolu İlçesi sınırlarında bulunan bir düğün salonunda düzenlenen etkinlikte modern geleneksel dans gösterimi ile Zeybek oyunları etkinliği için getirilen biri de 7. Sınıf öğrencisi olan iki öğrenciye gelinlik ve damatlık giydirilerek, düğün salonunda zeybek oynatılmıştır. Bu ve benzeri hak ihlallerinin yaşanmaması amacıyla Van'da ve ülke genelinde okul idarecileri, milli eğitim yetkililerinin ve tüm öğretmenlerin "Engelli Hakları Farkındalığı Eğitimi" alması ve okullar başta olmak üzere tüm eğitim bina ve yapılarının erişilebilir hale getirilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Van ilinde yaşayan engelli bireylerin sorunlarına ilişkin bakanlığınızın yaptığı bir çalışma var mıdır? Yapılan bir çalışma var ise kamuoyu ile ne zaman paylaşılacaktır?
2. Van ilinde yaşayan toplam engelli birey sayısı kaçtır? Engellilerin toplam nüfusa oranı nedir?
3. Van'da yoksulluk nedeniyle destek verilen engelli sayısı kaçtır?
4. Van'da engellilerin işsizlik oranı ve işgücüne katılma oranı ne kadardır?
5. Van'da kamu kurumlarında istihdam edilen engelli birey sayısı kaçtır? Engelli bireylerin çalıştığı bu kamu kurumları hangileridir? Engelliler hangi birimlerde istihdam edilmektedirler? Bu işyerinin erişilebilirlik koşulları ne düzeydedir?
6. Van'da kamu kurumlarında istihdam edilen engelli birey sayısı kaçtır? Engelli bireylerin çalıştığı bu kamu kurumları hangileridir? Engelliler hangi birimlerde istihdam edilmektedirler? Bu işyerinin erişilebilirlik koşulları ne düzeydedir?
7. Van'da engelli bireyler için yaratılan sosyal olanak nelerdir? Kırsal alanda yaşayan engelli bireylere sağlanan bir ulaşım imkânı var mıdır?
8. Van'da evde bakım desteği alan engelli öğrenci sayısı kaçtır? Engelli bakım desteği alan öğrencilerin cinsiyet dağılımı nedir?
9. Van merkez ve ilçelerinde eğitim gören engelli birey sayısı kaçtır? Engel durumundan dolayı örgün eğitime devam edemeyen öğrenci sayısı kaçtır? Okullarda bireysel desteğe ihtiyaç duyan öğrenci sayısı kaçtır? Eğitim alanında engelli bireylere sağlanan olanaklar nelerdir?
10. Van'da milli eğitime bağlı kamu kurumlarında istihdam edilen engelli bireylerin sayısının toplam kamu personeline göre oranı nedir? Van özelinde milli eğitime bağlı kamu kurumlarında engelli istihdam kotası doldurulmuş mudur? Milli eğitime bağlı kamu kurumlarında istihdam edilen engellilerin cinsiyet dağılımı ne şekildedir?
11. Van'da özel rehabilitasyon merkezlerinden hizmet alan engelli birey sayısı kaçtır? Bu kişilerin yaş ve cinsiyet dağılımı nedir? Bu kişilere ve ailelerine sunulan destekler nelerdir?
12. Van'da evde bakım desteği alan engellilere ve ailelerine verilen eğitim destekleri nelerdir?
13. Van'da sertifikalı işaret dili eğitimi alan engelli veya engelsiz birey sayısı kaçtır? Van'da işitme engellilerin iletişim alanlarını çoğaltmak amacıyla işaret dili eğitimlerini geliştirmek için yürütülen çalışmalar nelerdir?

14. Van merkez ve ilçelerinde eğitim gören engelli öğrenci sayısı kaçtır? Engel durumundan dolayı örgün eğitime devam edemeyen öğrenci sayısı kaçtır? Okullarda bireysel desteğe ihtiyaç duyan engelli öğrenci sayısı kaçtır? Eğitim alanında engelli bireylere sağlanan olanaklar nelerdir?
15. Van'da taşınmalı eğitimin yapıldığı yerlerde engelli bireyler için yaratılan alternatifler nelerdir? Taşınmalı eğitimde engelli bireylere ilişkin alınan önlemler ve sağlanan olanaklar nelerdir?
16. "Çözüm Sende" adı altında Van'da bulunan bir düğün salonunda düzenlenen etkinlikte "engelli çocuklara gelinlik- damatlık giydirilmesi iddiası" nedeniyle başlatılan bir soruşturma var mıdır? Etkinliği hangi kurum düzenlemiştir? Yetkililer hakkında yürütülen bir soruşturma mevcut mudur?
17. 6 Ekim günü Van'ın Beşyol Meydanı'nda yüzde 70 zihinsel engelli 22 yaşındaki M.P'nin darp edilerek göz altına alınmasına ilişkin bakanlığınızın yaptığı bir soruşturma var mıdır? Bakanlığınız şiddet gören engelli birey için herhangi bir çalışma başlatmış mıdır? Bakanlığınızın personellerinin engelli haklarına ilişkin eğitilmesi amacıyla bir çalışma başlatacak mısınız?